

İŞSİZLİKTE SERT DÜŞÜŞÜN ARKA PLANI

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

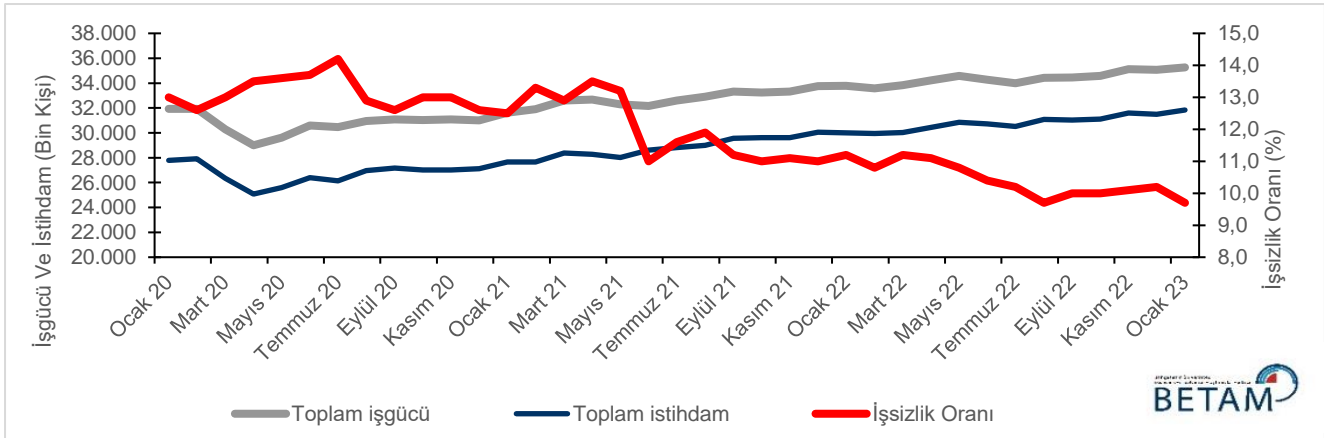
İstihdamda 354 binlik artış ile birlikte işsiz sayısında 166 binlik azalış işgücünü 188 bin artırmış, genel işsizlik oranı da Aralık'tan Ocak'a 0,5 yüzde puanlık azalışla yüzde 9,7'ye gerilemiştir. İşsizlik oranı en son Ağustos ayında yüzde 9,7'ye kadar gerilemiş ardından yükselişe geçerek Aralık ayında yüzde 10,2'ye ulaşmıştı.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Aralık'tan Ocak'a istihdamda görülen 28 binlik artış ve işsiz sayısında görülen 90 binlik azalışın sonucu 0,7 puanlık düşüşle yüzde 13,7'ye gerilemiştir. Erkek işsizlik oranı ise istihdamda 326 binlik sıçrama ve işsizlikte görülen 75 binlik azalışın sonucunda 0,4 yüzde puan düşüşle yüzde 7,7'ye gerilemiştir. Kadın işgücü seviyesi 62 bin azalırken erkek işgücü seviyesi 251 bin artmıştır. Kadın işgücü seviyesi Aralık ayından sonra Ocak ayında da düşüş göstermiştir. Kadın işsizlik oranındaki büyük azalmanın istihdam artışından ziyade işgücündeki azalmadan kaynaklandığı görülmektedir. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı 0,3 yüzde puan azalışla yüzde 6,0'a gerilemiştir.

İstihdamda güçlü artış

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Aralık'tan Ocak'a 354 bin artarak 31 milyon 837 bine yükselmiş işsiz sayısı da 166 bin azalarak 3 milyon 424 bine gerilemiştir. 188 bin artan işgücü 35 milyon 260 bin seviyesindedir (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranı Aralık'tan Ocak'a 0,5 yüzde puanlık azalış göstererek yüzde 9,7'ye gerilemiştir. Ağustos ayında yüzde 9,7'ye gerilemiş olan işsizlik oranı Eylül ayından itibaren işgücünün istihdamdan daha hızlı artması sonucu Aralık ayında yüzde 10,2'ye kadar yükselmiştir.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

** Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

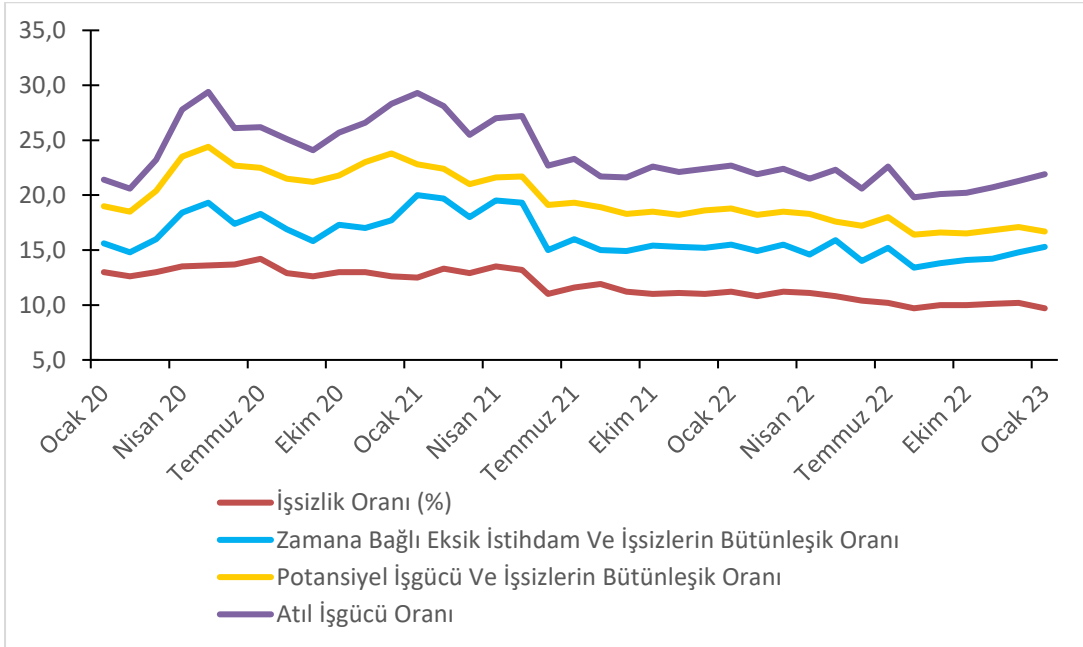
*** Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan üç alternatif işsizlik oranının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, “zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünlük oranı” “işsiz ve potansiyel işgücünün bütünlük oranı” olarak adlandırılmakta ve üçüncü oran, “atıl işgücü oranı” bu iki bütünlük oranının bileşimi olarak hesaplanmaktadır.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Ocak’ta yüzde 9,7 seviyesine gerilerken potansiyel işgücünü de hesaba katan işsizlik oranı 0,4 yüzde puanlık azalışla yüzde 16,7’ye gerilemiştir. Buna karşılık zamana bağlı eksik istihdamı hesaba katan işsizlik oranı 0,5 yüzde puanlık artışla yüzde 15,3’e yükselmiştir. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan işsizlik oranı ise zamana bağlı eksik istihdamdaki 370 binlik artış sonucunda 0,6 yüzde puanlık artışla yüzde 21,9 seviyesine yükselmiştir (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

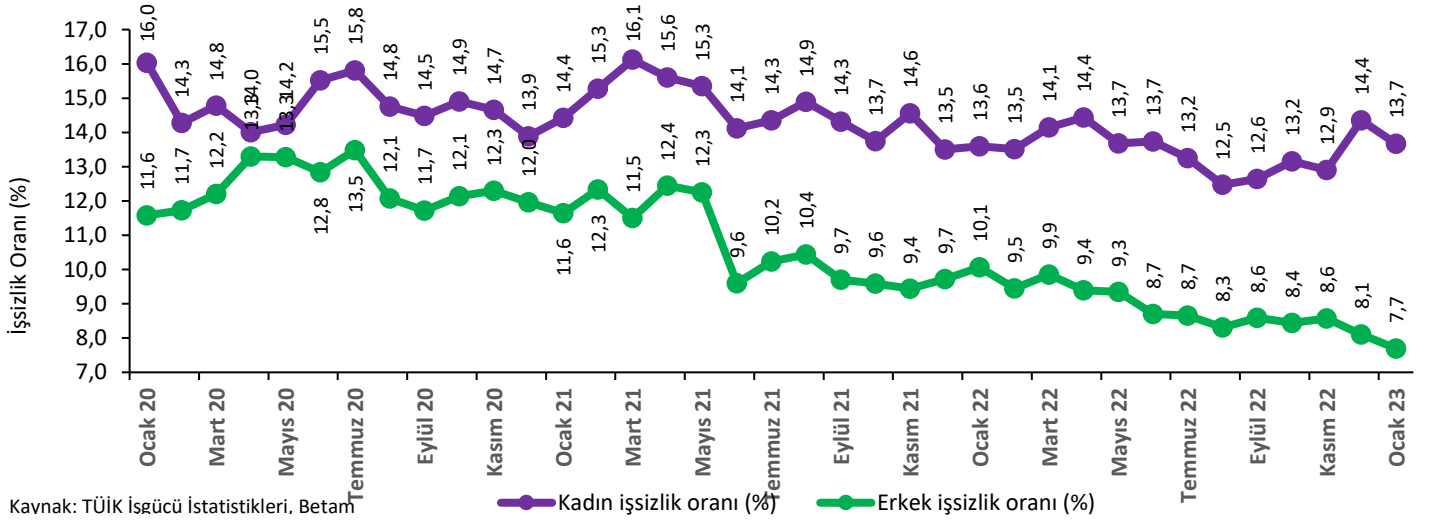

Kaynak: TÜİK, Betam

Kadın işgücünde azalış, erkek istihdamında artış

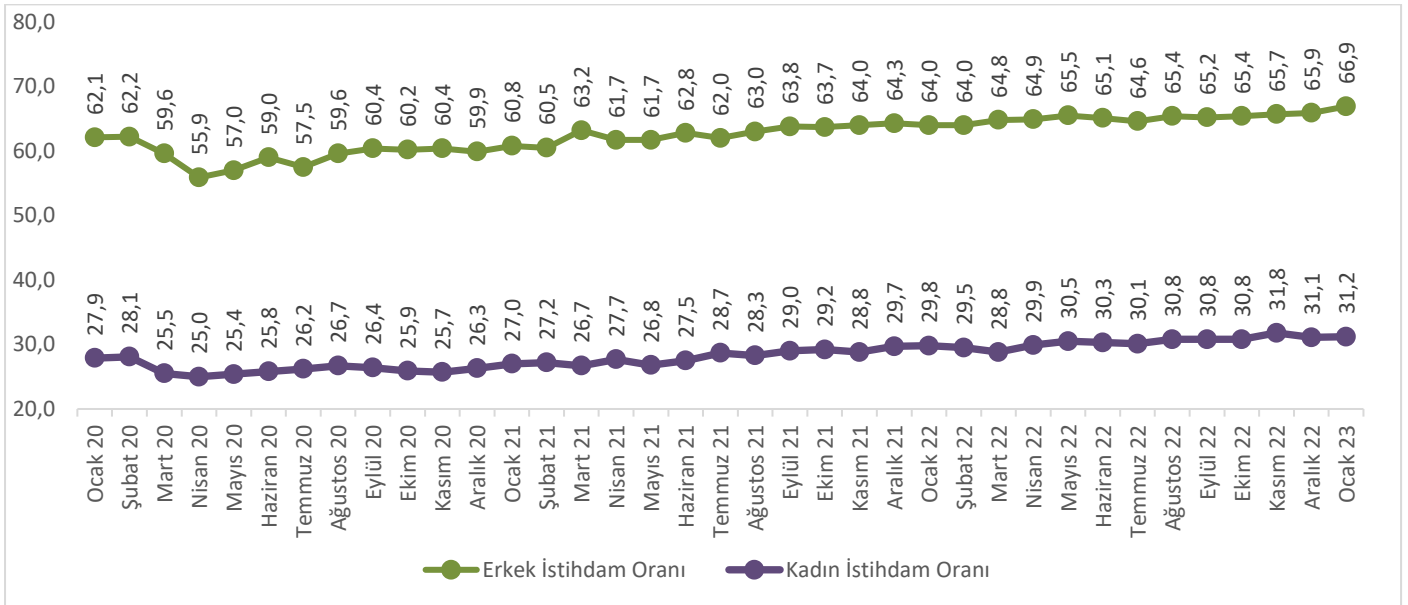
Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Aralık’tan Ocak’a kadınlarda istihdam artışı 28 bin ile sınırlı kalırken işsiz sayısı 90 bin azaldığından işgücü 62 bin azalmıştır. Kadın işsizlik oranı da Aralık’tan Ocak’a 0,7 puanlık düşüşle yüzde 13,7 seviyesine gerilemiştir. Bu sert azalışta işgücündeki kaybın etkili olduğu görülmektedir. Kadın işgücünün Aralık ayından itibaren azalmakta olduğu (-92 bin) dikkat çekicidir. Erkek istihdamı ise Ocak’ta 326 bin artmış, işsiz sayısı 75 bin azalmıştır. Bunun sonucunda erkek işsizlik oranı da yüzde 8,1’den yüzde 7,7’ye gerilemiştir.

Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

Kadın istihdam oranı Ocak'taki 28 binlik sınırlı istihdam artışı sonucunda 0,1 yüzde puan artışla yüzde 31,2'ye yükselmiştir. Erkek istihdam oranı ise üç aydır süregelen artışını bu ay da sürdürmüş ve güçlü istihdam artışıyla 1 yüzde puanlık artış gerçekleştirmiş ve yüzde 66,9 seviyesine yükselmiştir.

Şekil 4 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Ocak 20	31.938	27.778	4.160	13,0			
Şubat 20	31.936	27.926	4.010	12,6	-2	148	-150
Mart 20	30.282	26.343	3.939	13,0	-1.654	-1.583	-71
Nisan 20	29.000	25.078	3.922	13,5	-1.282	-1.265	-17
Mayıs 20	29.607	25.586	4.021	13,6	607	508	99
Haziran 20	30.588	26.403	4.185	13,7	981	817	164
Temmuz 20	30.463	26.126	4.337	14,2	-125	-277	152
Ağustos 20	30.963	26.958	4.005	12,9	500	832	-332
Eylül 20	31.086	27.172	3.914	12,6	123	214	-91
Ekim 20	31.037	27.002	4.036	13,0	-49	-170	122
Kasım 20	31.071	27.026	4.045	13,0	34	24	9
Aralık 20	31.015	27.117	3.898	12,6	-56	91	-147
Ocak 21	31.607	27.647	3.961	12,5	592	530	63
Şubat 21	31.904	27.666	4.238	13,3	297	19	277
Mart 21	32.599	28.380	4.220	12,9	695	714	-18
Nisan 21	32.676	28.278	4.398	13,5	77	-102	178
Mayıs 21	32.276	28.007	4.269	13,2	-400	-271	-129
Haziran 21	32.172	28.620	3.552	11,0	-104	613	-717
Temmuz 21	32.592	28.813	3.779	11,6	420	193	227
Ağustos 21	32.910	28.997	3.912	11,9	318	184	133
Eylül 21	33.306	29.569	3.737	11,2	396	572	-175
Ekim 21	33.253	29.610	3.643	11,0	-53	41	-94
Kasım 21	33.323	29.619	3.704	11,1	70	9	61
Aralık 21	33.755	30.053	3.701	11,0	432	434	-3
Ocak 22	33.791	29.995	3.796	11,2	36	-58	95
Şubat 22	33.573	29.951	3.622	10,8	-218	-44	-174
Mart 22	33.832	30.030	3.802	11,2	259	79	180
Nisan 22	34.223	30.436	3.787	11,1	391	406	-15
Mayıs 22	34.583	30.850	3.733	10,8	360	414	-54
Haziran 22	34.270	30.711	3.559	10,4	-313	-139	-174
Temmuz 22	33.985	30.522	3.463	10,2	-285	-189	-96
Ağustos 22	34.417	31.076	3.340	9,7	432	554	-123
Eylül 22	34.457	31.028	3.429	10,0	40	-48	89
Ekim 22	34.574	31.107	3.467	10,0	117	79	38
Kasım 22	35.114	31.584	3.530	10,1	540	477	63
Aralık 22	35.072	31.483	3.590	10,2	-42	-101	60
Ocak 23	35.260	31.837	3.424	9,7	188	354	-166

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Ocak 20	13,0	4160	15,6	822	19,0	2356	21,4	7338
Şubat 20	12,6	4010	14,8	717	18,5	2329	20,6	7056
Mart 20	13,0	3939	16,0	906	20,4	2812	23,2	7657
Nisan 20	13,5	3922	18,4	1414	23,5	3782	27,8	9118
Mayıs 20	13,6	4021	19,3	1693	24,4	4237	29,4	9951
Haziran 20	13,7	4185	17,4	1137	22,7	3569	26,1	8891
Temmuz 20	14,2	4337	18,3	1238	22,5	3248	26,2	8823
Ağustos 20	12,9	4005	16,9	1228	21,5	3378	25,1	8611
Eylül 20	12,6	3914	15,8	998	21,2	3396	24,1	8308
Ekim 20	13,0	4036	17,3	1333	21,8	3491	25,7	8861
Kasım 20	13,0	4045	17,0	1237	23,0	4028	26,6	9310
Aralık 20	12,6	3898	17,7	1592	23,8	4572	28,3	10061
Ocak 21	12,5	3961	20,0	2360	22,8	4204	29,3	10525
Şubat 21	13,3	4238	19,7	2047	22,4	3748	28,1	10033
Mart 21	12,9	4220	18,0	1648	21,0	3324	25,5	9192
Nisan 21	13,5	4398	19,5	1974	21,6	3393	27,0	9765
Mayıs 21	13,2	4269	19,3	1960	21,7	3493	27,2	9722
Haziran 21	11,0	3552	15,0	1274	19,1	3205	22,7	8031
Temmuz 21	11,6	3779	16,0	1436	19,3	3112	23,3	8327
Ağustos 21	11,9	3912	15,0	1025	18,9	2846	21,7	7782
Eylül 21	11,2	3737	14,9	1226	18,3	2886	21,6	7849
Ekim 21	11,0	3643	15,4	1478	18,5	3078	22,6	8199
Kasım 21	11,1	3704	15,3	1394	18,2	2886	22,1	7984
Aralık 21	11,0	3701	15,2	1430	18,6	3166	22,4	8297
Ocak 22	11,2	3796	15,5	1442	18,8	3149	22,7	8386
Şubat 22	10,8	3622	14,9	1380	18,2	3042	21,9	8044
Mart 22	11,2	3802	15,5	1442	18,5	3015	22,4	8259
Nisan 22	11,1	3787	14,6	1210	18,3	3030	21,5	8027
Mayıs 22	10,8	3733	15,9	1766	17,6	2856	22,3	8355
Haziran 22	10,4	3559	14,0	1239	17,2	2821	20,6	7618
Temmuz 22	10,2	3463	15,2	1703	18,0	3237	22,6	8403
Ağustos 22	9,7	3340	13,4	1272	16,4	2756	19,8	7368
Eylül 22	10,0	3429	13,8	1326	16,6	2747	20,1	7502
Ekim 22	10,0	3467	14,1	1408	16,5	2680	20,2	7555
Kasım 22	10,1	3530	14,2	1456	16,8	2848	20,7	7834
Aralık 22	10,2	3590	14,8	1601	17,1	2904	21,3	8095
Ocak 23	9,7	3424	15,3	1971	16,7	2958	21,9	8353

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Ocak 20	10.411	8.742	1.669	21.528	19.036	2.492	33,2	27,9	70,3	62,1
Şubat 20	10.314	8.841	1.473	21.623	19.086	2.537	32,8	28,1	70,4	62,2
Mart 20	9.412	8.020	1.391	20.870	18.323	2.547	29,9	25,5	67,9	59,6
Nisan 20	9.144	7.863	1.281	19.855	17.215	2.640	29,0	25,0	64,4	55,9
Mayıs 20	9.331	8.004	1.327	20.276	17.582	2.693	29,6	25,4	65,7	57,0
Haziran 20	9.648	8.151	1.497	20.940	18.251	2.689	30,5	25,8	67,7	59,0
Temmuz 20	9.861	8.302	1.559	20.602	17.824	2.778	31,2	26,2	66,5	57,5
Ağustos 20	9.916	8.452	1.463	21.048	18.506	2.542	31,3	26,7	67,8	59,6
Eylül 20	9.807	8.387	1.420	21.279	18.785	2.494	30,9	26,4	68,4	60,4
Ekim 20	9.674	8.232	1.442	21.363	18.770	2.593	30,4	25,9	68,6	60,2
Kasım 20	9.565	8.164	1.402	21.506	18.862	2.644	30,1	25,7	68,9	60,4
Aralık 20	9.724	8.374	1.350	21.291	18.744	2.547	30,5	26,3	68,1	59,9
Ocak 21	10.057	8.605	1.451	21.551	19.041	2.510	31,5	27,0	68,8	60,8
Şubat 21	10.265	8.697	1.568	21.639	18.969	2.670	32,1	27,2	69,0	60,5
Mart 21	10.184	8.542	1.642	22.415	19.837	2.578	31,8	26,7	71,4	63,2
Nisan 21	10.510	8.870	1.640	22.165	19.408	2.758	32,8	27,7	70,5	61,7
Mayıs 21	10.145	8.588	1.557	22.131	19.419	2.712	31,6	26,8	70,3	61,7
Haziran 21	10.276	8.826	1.451	21.896	19.794	2.102	32,0	27,5	69,5	62,8
Temmuz 21	10.796	9.246	1.549	21.797	19.567	2.230	33,5	28,7	69,1	62,0
Ağustos 21	10.704	9.110	1.594	22.205	19.887	2.318	33,2	28,3	70,3	63,0
Eylül 21	10.939	9.374	1.566	22.366	20.195	2.171	33,9	29,0	70,7	63,8
Ekim 21	10.953	9.448	1.505	22.300	20.162	2.138	33,9	29,2	70,4	63,7
Kasım 21	10.921	9.331	1.590	22.402	20.287	2.114	33,7	28,8	70,6	64,0
Aralık 21	11.141	9.637	1.504	22.614	20.416	2.198	34,4	29,7	71,2	64,3
Ocak 22	11.186	9.664	1.521	22.605	20.331	2.275	34,5	29,8	71,1	64,0
Şubat 22	11.075	9.579	1.496	22.499	20.372	2.127	34,1	29,5	70,7	64,0
Mart 22	10.914	9.371	1.544	22.918	20.660	2.258	33,5	28,8	71,9	64,8
Nisan 22	11.369	9.728	1.641	22.854	20.708	2.147	34,9	29,9	71,6	64,9
Mayıs 22	11.517	9.941	1.576	23.066	20.909	2.156	35,3	30,5	72,2	65,5
Haziran 22	11.451	9.878	1.573	22.819	20.833	1.986	35,1	30,3	71,3	65,1
Temmuz 22	11.337	9.835	1.502	22.648	20.687	1.960	34,7	30,1	70,7	64,6
Ağustos 22	11.530	10.091	1.438	22.887	20.985	1.902	35,2	30,8	71,4	65,4
Eylül 22	11.548	10.088	1.460	22.909	20.940	1.969	35,2	30,8	71,4	65,2
Ekim 22	11.630	10.101	1.530	22.944	21.007	1.937	35,5	30,8	71,4	65,4
Kasım 22	11.977	10.430	1.546	23.138	21.154	1.984	36,5	31,8	71,9	65,7
Aralık 22	11.947	10.232	1.715	23.125	21.251	1.874	36,3	31,1	71,8	65,9
Ocak 23	11.885	10.260	1.625	23.376	21.577	1.799	36,1	31,2	72,5	66,9

Kaynak: TÜİK, Betam

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>